

FEN VE TEKNOLOJİ DERSİNDE KULLANILAN ÖLÇME-DEĞERLENDİRME YÖNTEMLERİ VE KARŞILAŞILAN GÜÇLÜKLER¹

*Etem YEŞİLYURT***

ÖZET

Nitel araştırma yöntemi kullanılarak yapılan bu çalışmanın amacı, öğretmenlerin Fen ve Teknoloji dersinde öğrencilerin akademik başarısını ölçme ve değerlendirmede kullandıkları yöntemleri ve bu yöntemleri kullanırken karşılaştıkları güçlükleri belirlemektir. Araştırmanın çalışma grubunu 2009-2010 akademik yılında Diyarbakır, Elazığ, Hakkâri, Kahramanmaraş, Malatya, Şanlıurfa il merkezinde görev yapan 54 Fen ve Teknoloji öğretmeni oluşturmaktadır. Veriler, araştırmacının hazırladığı yarı yapılandırılmış görüşme formuyla elde edilmiş, NVivo 8 nitel veri analizi programıyla çözümlenmiştir. Çalışma sonucunda öğretmenlerin en fazla geleneksel yöntemlerden yazılı sınav, tamamlama-boşluk doldurma, çoktan seçmeli, doğru-yanlış türü ve eşleştirme sorularını; tamamlayıcı yöntemlerden ise performansa dayalı işlemler, projeler ve ürün seçki dosyasını kullandıkları belirlenmiştir. Yazılı sınav türünde öğrencilerin bildiklerini ifade edememeleri, tamamlama sorularında öğrencinin akıllarına geleni yazmaları, çoktan seçmeli, doğru yanlış ve eşleştirme sorularında ise öğrencilerin şansa doğru cevabı bulmaları gibi sorunların olduğu tespit edilmiştir. Performansa dayalı işlemler ve proje yöntemindeyse öğretmenler öğrencilerin ödevleri internetten hazır alma, ailelerden fazla yardım görme ve özgün bir ürün ortaya koyamama sorunuyla karşılaştıklarını belirtmişlerdir.

Anahtar Kelimeler: Ölçme-değerlendirme yöntemleri, karşılaşılan güçlükler.

MEASUREMENT AND ASSESSMENT METHODS USED AT SCIENCE AND TECHNOLOGY LESSON AND THE DIFFICULTIES ENCOUNTERED

ABSTRACT

The aim of this study, in which qualitative research method was used, is to determine the methods used by teachers at Science and Technology lessons to measure and assess students' academic achievement levels and determine the difficulties encountered during the

¹ Bu makale, yazar tarafından hazırlanan ve 1. Ulusal Eğitim Programları ve Öğretim Kongresi'nde sunulan "Fen ve Teknoloji Dersinde (6., 7. ve 8 Sınıf) Kullanılan Ölçme-Değerlendirme Yöntemleri ve Karşılaşılan Güçlükler" adlı bildirinin geliştirilmiş ve yeniden yapılandırılmış hâlidir.

** * Yrd. Doç. Dr., Mevlana Ü. Eğt. Fak. Eğt. Böl. El-mek: eyesilyurt@mevlana.edu.tr

employment of these methods. The work group of this study consists of 54 Science and Technology teachers working at the downtowns of Diyarbakır, Elazığ, Hakkâri, Kahramanmaraş, Malatya, Şanlıurfa at 2009-2010 academic year. Data were obtained by a semi-structured interview form developed by the researcher and analyzed through NVivo 8 qualitative data analysis program. As a result of the research, teachers were determined to more frequently employ essay tests, complete-filling tests, multiple choice tests, true-false tests and equating tests that are among the traditional methods and also performance based processes, projects and portfolios that are among alternative methods. Students cannot state what they know at essay tests, they write whatever comes to their minds at complete-filling tests, and they can find incidentally the true answer at multiple choice tests, true-false tests and equating tests. At the methods of performance based processes and projects, teachers stated that they encountered such problems that students take their homework ready-made from internet, families help students excessively and students cannot put forth original products.

Keywords: Measurement and assessment methods, difficulties.

1. GİRİŞ

Eğitim ve öğretimin temel amacı, öğrencilerde istendik davranış değişikliği oluşturmaktır. Eğitim sürecinde öğrencilerde meydana gelen davranış değişikliğinin yönü, hangi düzeyde olduğu ve bu konudaki eksikler ölçme ve değerlendirme ile anlaşılmaktadır. Bu durum ölçme ve değerlendirmeyi eğitim sürecinin vazgeçilmez bir ögesi yapmaktadır. Bir niteliğin gözlemlenip sonuçların sayı veya sembollerle gösterilmesi (Turgut, 1986: 12), bir nesnenin belli bir özelliğe sahip olup olmadığının, sahipse sahip oluş derecesinin gözlenip, gözlem sonuçlarının sembollerle ve özellikle sayı sembolleriyle gösterilmesi (Tekin, 2004: 31) eğitim sistemimizde ölçme kavramı için yapılan ve en fazla kabul gören tanımlardır. Değerlendirme kavramı ise, ölçme işlemiyle elde edilen sonuçlarının bir ölçüt veya ölçütler takımıyla kıyaslanıp bir karara varılması işi (Baykul, 2000: 507; Yıldırım, 1999: 2) olarak tanımlanmaktadır. Bu bağlamdan ölçme ve değerlendirme, bir öğretim programının eksik ve yetersiz yanlarını belirlenme, öğretim sürecini iyileştirme, program geliştirme sürecinde bilgi sağlama ve yönlendirme işlevini görmektedir (Tan ve Erdoğan, 2004: 138). Öte yandan eğitim öğretim sürecinde ölçme ve değerlendirme sonucunda elde edilen bilgiler, öğrenciler ve eğitim öğretim süreci ile ilgili birçok kararda veri olarak kullanılır (Semerci, 2007: 5).

Ölçme değerlendirme yöntemleri, geleneksel ve tamamlayıcı ölçme ve değerlendirme yöntemleri şeklinde ikiye ayrılmaktadır. Geleneksel ölçme ve değerlendirme yöntemleri arasında yazılı yoklamalar, sözlü sınavlar, kısa ve boşluk doldurmalı testler, doğru-yanlış testleri, eşleştirmeli madde testleri ve çoktan seçmeli testler yer almaktadır. Geleneksel ölçme ve değerlendirme yöntemleri, öğrencinin belirli bir zaman dilimindeki bilgisini ölçmekte, onun başarı durumunu ayrıntılı yansıtmamakta ve zihinsel semasını ortaya koyamamaktadır (Manning ve Manning, 1995; Shepard, 2000). Bu yöntemlerin en eksik yönü, öğrencinin gelişim süreci hakkında yetersiz bilgi vermesi (Cubertson ve Laongo, 1999; Curtis, Hunley ve Chesno, 2002), ve öğrenci performansının olduğu gibi ortaya çıkarılmasını engellemesidir (Chen ve Martin, 2000).

Tamamlayıcı ölçme ve değerlendirme yöntemleri arasındaysa yapılandırılmış grid, kelime ilişkilendirme testleri, portfolyo (ürün seçki dosyası), proje, performans değerlendirme, akran ve grup değerlendirme, öz değerlendirme, problem çözme, gözlem ve görüşme tekniği, kavram

haritaları bulunmaktadır. Bahar, Nartgün, Durmuş ve Bıçak (2006: 49) tamamlayıcı ölçme değerlendirme yöntemlerini, geleneksel değerlendirme dairesinin dışında kalan tüm değerlendirme yöntemleri olarak ele almaktadır. Eren Yavuz'a (2005: 396) göre, tamamlayıcı değerlendirme öğrencilerin akademik başarısının değerlendirmenin yanı sıra onların süreç içerisinde ilerleme aşamalarını ve tamamlamaları gereken eksiklikleri göstermektedir. Eğitim sürecinde öğrencilerin akademik başarısını değerlendirirken birden fazla ölçme ve değerlendirme yöntemini kullanmak gerekmektedir. Bu bağlamda İşman ve Eskiçumalı (2003: 215) eğitimde birden fazla ölçme ve değerlendirme yönteminin kullanılmasının, öğrencilerin kazandıkları istedik davranışları kazanma oranlarını farklı yönlerden ortaya çıkarmayı sağladığına dikkat çekmektedir.

Günümüz dünyasında eğitimde yaşanan gelişmeler, öğrenci merkezli eğitim, çoklu zekâ kuramı, süreç temelli öğrenme, alternatif eğitim vb. kavramlar üzerine yoğunlaşmaktadır. Bu durum Dochy (2001) ve Sherpard'a (2000) göre tamamlayıcı değerlendirme yöntemlerinin kullanılmasını ön plana çıkarmaktadır. Anderson (1998), tamamlayıcı ölçme ve değerlendirme yöntemleri kullanımının yaygınlaşmasının gerekçeleri arasında, sınıflardaki öğrenci profilinin (bireysel) farklılığının dikkate alınması ve yapılandırmacı öğrenme yaklaşımının programları etkilemesini göstermektedir. Bu bağlamda Çalık (2007) yapılandırmacı öğrenme kuramı temele alınarak oluşturulan yeni ilköğretim programların geleneksel ölçme ve değerlendirme yaklaşımlarının yerine tamamlayıcı ölçme ve değerlendirme yaklaşımlarının benimsendiğini vurgulamaktadır.

Eğitim sistemimizde yaşanan değişiklikler dikkate alındığında şüphesiz en önemli değişim, yapılandırmacı öğrenme kuramının ilköğretim programlarını şekillendirmesinde söz sahibi olmasıdır. Dolayısıyla öğretim programlarının amaç, içerik, süreç ve değerlendirme boyutlarını yapılandırmacı öğrenme kuramından etkilenmiştir. Bu kuram diğer taraftan eğitim sürecinde öğrenci başarısını değerlendirmede tamamlayıcı ölçme ve değerlendirme yöntemlerinin kullanılma gereksinimini ortaya çıkarmaktadır. Stiggins (2007) tamamlayıcı ölçme ve değerlendirme teknikleri kullanımının öğrencilerin hangi alanda daha başarılı olduklarını ortaya çıkarmaya yardımcı olduğunu dile getirirken, Pierce ve O'Malley'e (1992) ise tamamlayıcı değerlendirmenin öğrencinin ne bildiğini ve ne yapabileceğini ortaya çıkarmaya yardımcı bir değerlendirme olduğunu belirtmektedir.

Ülkemizde 2004-2005 akademik yılında pilot uygulaması yapılarak uygulamaya konulan yeni ilköğretim programlarının temel amaçları araştıran, problem çözen, eleştirel ve çok yönlü düşünebilen, teknolojiyi olumlu ve kendini geliştirici yönde kullanabilen, üreten ve nihai olarak kendini bilişsel, duyuşsal ve psiko-motor özellikler bakımında bütüncül bir yaklaşımla geliştiren bireyler yetiştirmektir. Bu bağlamda öğrencilerin akademik başarısı değerlendirilirken, öğretmenlerin geleneksel ölçme ve değerlendirme yöntemleri kadar tamamlayıcı ölçme ve değerlendirme yöntemlerine de önem vermeleri ve bu yöntemleri de kullanma gereksinimi doğmuştur. Öğretmen ve öğretmen adaylarının tamamlayıcı ölçme ve değerlendirme yöntemleri hakkında bilgi ve kullanım düzeylerinde olumlu gelişmeler yaşanmakta ve tamamlayıcı ölçme ve değerlendirme yöntemleri öğrenci başarısına katkıda bulunmaktadır (Karahan, 2007). Öğrencilerin tamamlayıcı ölçme ve değerlendirme yöntemlerine olan tutumların çok olumlu olduğu ancak öğretmenlerin bu yöntemleri bazen kullandıkları belirlenmiştir (Orhan, 2007).

Nartgün (2008) yeni programlarda yapılandırmacı öğrenme kuramı temele alındığından, ölçme ve değerlendirme ögesinde birçok değişikliğin olduğunu, yeni ölçme ve değerlendirme tekniklerinin eğitim sisteminde yer almaya başladığını dile getirmektedir. Eğitim sisteminin vazgeçilmez ögesi olan öğretmenlerin büyük bir kısmının yeni programlar hayata geçirilmeden önce görev yaptıkları ve eğitim fakülteleri öğretmen yetiştirme programlarının bu programlarla paralellik taşıma konusundaki yetersizlikleri de bir gerçektir. Bu bağlamda Gelbal ve Kelecioğlu

Turkish Studies

(2007) geleneksel yöntemlere dayalı ölçme ve değerlendirme uygulayan öğretmenlerin yeni program uygulamaya konulduktan sonra çeşitli sorunlarla karşılaştıklarını dile getirmiştir.

Literatür incelendiğinde ölçme ve değerlendirme yöntemleriyle ilgili yapılan araştırmaların çoğu nicel araştırma yaklaşımı çerçevesinde yürütülmüş olup, daha çok öğretmenlerin öğretim yöntem ve teknikleri hakkındaki bilgi düzeyleri ve bu yöntemleri kullanırken karşılaştıkları sorunlar üzerine yoğunlaşmaktadır. Ancak konuyla ilgili olarak nitel araştırma yaklaşımı çerçevesinde öğretmenlerin geleneksel ve tamamlayıcı ölçme ve değerlendirme yöntemlerinin kullanımı ve karşılaşılan sorunlar hakkında çok az çalışma bulunmaktadır. Bu bağlamda konuyla ilgili detaylı bilgi edinil(e)memesi ve yapılan araştırmaların uç sorunları ön plana çıkarmada yetersiz kalması, araştırmacı tarafından bir eksiklik olarak görülmüştür.

1.1. Araştırmanın Amacı

Bu araştırmanın genel amacı, Fen ve Teknoloji dersinde (6., 7. ve 8. sınıf) kullanılan ölçme-değerlendirme yöntemleri ve bu yöntemleri kullanırken karşılaşılan güçlükleri ortaya çıkarmaktır. Bu genel amaç çerçevesinde aşağıdaki sorulara cevap aranmıştır. Öğretmenlerin:

- a. Fen ve Teknoloji dersinde kullandıkları ölçme-değerlendirme yöntemleri hangileridir?
- b. Fen ve Teknoloji dersinde kullandıkları ölçme-değerlendirme yöntemleri hakkında karşılaştıkları güçlükler nelerdir?

2. YÖNTEM

Araştırmanın bu bölümünde; araştırma deseni, çalışma grubu, veri toplama aracı, verilerin toplanması ve analizi üzerinde durulmuştur.

2.1. Araştırma Deseni

Bu çalışma, nitel araştırma yaklaşımı çerçevesinde tasarlanmış olup “durum çalışması” deseni kullanılarak yürütülmüştür. Durum çalışmasında amaç belirli bir duruma ilişkin sonuçları ortaya koymak olduğundan elde edilen sonuçların farklı durumlara genellenmesi söz konusu değildir. (Yıldırım ve Şimşek, 2006: 77). Bu bağlamda araştırma kapsamında çalışma grubunda yer alan Fen ve Teknoloji öğretmenlerinin derslerinde kullandıkları ölçme-değerlendirme yöntemleri ile bu yöntemleri kullanırken karşılaştıkları güçlükler betimlenmeye çalışılmıştır.

2.2. Çalışma Grubu

Araştırmanın çalışma grubunu, 2009–2010 akademik yılında Diyarbakır, Elazığ, Hakkâri, Kahramanmaraş, Malatya ve Şanlıurfa il merkezlerindeki ilköğretim okullarında görev yapan Fen ve Teknoloji öğretmenleri oluşturmaktadır. Çalışma grubu “kolay ulaşılabilir durum örnekleme” yöntemiyle seçilmiştir. Bu yöntemde araştırmacı yakın ve erişilmesi kolay olan bir durumu seçer (Yıldırım ve Şimşek, 2006: 113). Bu nedenle araştırmacı ulaşabildiği farklı il ve her ilde ise farklı (birden fazla) okullarda görev yapan öğretmenleri çalışma grubu içerisine almıştır.

Tablo 1: Çalışma Grubunun Demografik Özellikleri

Cinsiyet		f	%	İl		f	%
1	Kadın	26	48.15	1	Diyarbakır	9	16.6
2	Erkek	28	51.85	2	Elazığ	9	16.6
Mesleki Kıdem		f	%	3	Hakkâri	9	16.6
1	1-5 Yıl	21	38.88	4	Kahramanmaraş	9	16.6
2	6-10 Yıl	10	18.51	5	Malatya	9	16.6
3	11-15 Yıl	10	18.51	6	Şanlıurfa	9	16.6
4	16-20 Yıl	10	18.51	Genel Toplam		f	%
5	20 Yıl ve Üzeri	3	5.59			54	100.0

2.3. Veri Toplama Aracı

Veri toplama aracı olarak, formun nasıl doldurulacağına yönelik bir yönerge, geleneksel ve tamamlayıcı ölçme ve değerlendirme yöntemleri, demografik özellikler, bir açık uçlu sorudan oluşan ve araştırmacı tarafından geliştirilen “yarı yapılandırılmış bir görüşme formu” kullanılmıştır. Bu form, çalışmanın amacına uygunluğu, açıklık ve anlaşılabilirliği açısından iki alan bilgisi ve bir dil bilgisi uzmanın görüşüne sunulmuş ve alınan dönütler doğrultusunda yeniden düzenlenerek uygulama şeklini almıştır. Bu yöntemin takip edilmesiyle ölçme aracının kapsam ve görünüş geçerliği sağlanmaya çalışılmıştır. Çünkü Büyüköztürk (2007: 168-169), bir ölçme aracının kapsam ve görünüş geçerliğinin uzman görüşleriyle değerlendirilebileceğini vurgulamaktadır.

2.4. Verilerin Toplanması ve Analizi

Araştırma, Elazığ il merkezinde araştırmacı tarafından, diğer iller de ise araştırmacının çalışmanın amacı ve yöntemi hakkında bilgilendirdiği kişiler tarafından öğretmenlerle yüz yüze görüşülerek yürütülmüştür. Nitel çalışmada katılımcıların kendilerinden neler beklendiği, sorulara cevap verirken nelere dikkat edilmesi gerektiği konusunda yeterince bilgilendirilmeleri gerekmektedir. Bu amaçla araştırmacının önemi ve kapsamı, bu kapsamda kullanılan görüşme formu ve nasıl doldurulması gerektiği konusunda katılımcılara doğrudan bilgi verilmiştir. Daha sonra veri toplama aracı öğretmenlere uygulanmış ve uygulama süreci 25-45 dakika arasında bir süre tutmuştur.

Görüşme formlarında elde edilen veriler öncelikle Word belgesi olarak kayıt edilmiş ve NVivo 8 nitel veri analizi programına aktarılarak “içerik analizi”yle çözümlenmiştir. İçerik analizinde temelde yapılan işlem, birbirine benzeyen verileri belirli kavramlar ve temalar çerçevesinde bir araya getirmek ve bunları okuyucunun anlayacağı biçimde düzenleyerek yorumlamaktır (Yıldırım ve Şimşek, 2006: 227). Bu bağlamda analiz sürecinde her katılımcının kullanmış olduğu yöntem ve bu yöntemi kullanırken karşılaştıkları güçlüklerle ilişkin kategoriler oluşturulmuştur. Son olarak tüm katılımcıların ortak görüşte birleştikleri yöntemler ve bu yöntemleri kullanırken karşılaştıkları güçlükler ortak tema içerisine alınarak yorumlanmıştır. Çözümlemeler sonucunda ortaya çıkan temalar, aralarındaki bağları gösterir şekilde modellenmiş ve katılımcıların demografik özellikleri dikkate alınarak her tema için yapılan yüklemeler ayrıca tablolandırılmıştır. Modelde yer alan ilişkileri gösteren okların kalınlığı o tema için yapılan yükleme (atıfta bulunulan görüşlerin) sayısı dikkate alınarak çizilmiştir. Yöntemler için toplamda 311, güçlükler için de 133 yükleme sayısı elde edilmiştir. NVivo 8 nitel veri analizi programında yer

alan araç çubuklarındaki çizgi kalınlıkları dikkate alınmış ve ok kalınlıklarının tamamı 1n çizgi kalınlığı içerisinde yer almıştır. Ölçme ve değerlendirme yöntemlerinin kullanımında öğretmenlerin yaşadıkları sorunlara yönelik örnek sayılarla kodlanarak verilmiştir. Örneğin (1,1,1,1) gibi. Burada ilk rakam ili, ikinci rakam cinsiyeti, üçüncü rakam mesleki kıdemi, dördüncü rakam ise katılımcı kodunu vermektedir. Örnekte verilen 1,1,1,1 kodun açılımı Diyarbakır, Kadın, 1-5 Yıl, 1.Kişi şeklindedir.

Çalışmanın geçerlik ve güvenilirliğini yükseltmek için çeşitli yollara başvurulmuştur. Yıldırım ve Şimşek (2006: 265) nitel araştırmalarında uzman görüşü, katılımcı teyidi ve ayrıntılı betimleme yöntemleriyle araştırmanın geçerliğinin; tutarlık ve teyit incelemesiyle de araştırmanın güvenilirliğinin sağlanacağını vurgulamışlardır. Bu nedenle araştırmanın geçerliğini sağlamak için, veri toplama aracı nitel araştırma konusunda uzman iki kişinin incelemesine sunulmuş ve ortaya çıkan sonuçlar Elazığ ilinden çalışma gurubu içerisinde yer alan altı katılımcının teyidi ile teyit edilmiştir. Ayrıca ham verilerin ortaya çıkan kavram ve temalara göre yorum katmadan verinin doğasına mümkün olduğunca sadık kalınarak ayrıntılı betimlemesi yapılmıştır. Araştırmanın güvenilirliğini sağlamak içinse, araştırmacı kendisinin araştırma sürecinde tutarlı davranıp davranmadığını kontrol ettirmek için nitel çalışma konusunda uzman bir kişiden destek almıştır. Bunun yanı sıra dışarıdan bir uzmana araştırmanın ham verileri verilerek onun ulaştığı sonuç, yorum ve öneriler ile bu araştırmadan ortaya çıkan sonuç, yorum ve önerilerin tutarlığı incelenmiştir.

3. BULGULAR

Veri analizi sürecinde öğretmenlerin yirmi tane farklı ölçme ve değerlendirme yöntemi kullandıkları tespit edilmiştir. Bu yöntemleri kullanırken altmış sekiz farklı güçlük (sorunla) karşılaştıkları sonucu ortaya çıkmıştır. Şekil 1’de, öğretmenlerin kullandıkları ölçme ve değerlendirme yöntemlerine ilişkin oluşturulan ana temalar ile bu temalar altında yer alan alt temalar arasındaki ilişkiyi ve bu ilişkinin yönünü gösteren bir model yer almaktadır. Her bir temaya ilişkin yüklemelerin kimler tarafından ve kaç kez yapıldığı Tablo 2’de detaylı olarak gösterilmektedir.

ilgili olarak katılımcılardan biri “Yazılı sınavları uygulamak objektifliği açısından zorluk çıkarıyor. Öğrenci yazması gerekenin sınırını bilmiyor ya çok fazla ya da çok kısa cümlelerde ifade ediyor. Bilen ve çalışan öğrenci için sorun yok; çalışmayan öğrencinin kâğıdını değerlendirmek sorun olabiliyor. (1,1,1,6)” şeklinde bir görüş ileri sürmüştür. Öğretmenlerin yazılı sınavı kullanırken karşılaştıkları güçlükler arasında yazılı sınavın süreci dikkate almadığı, öğrenci başarısını tam olarak ölçmediği, öğrencilerde aşırı heyecan yarattığı ve fazla cevap yazma hastalığı olduğunu belirttikleri tespit edilmiştir.

Tablo 2. Öğretmenlerin Demografik Özelliklerine Göre Fen ve Teknoloji Dersinde Kullandıkları Ölçme-Değerlendirme Yöntemleri ve Karşılaştıkları Güçlüklere İlişkin Yaptıkları Vurgular

Yöntemler / Sorunlar	Cinsiyet		Mesleki Kıdem					Görev Yapılan İl					
	Kadın	Erkek	1-5 Yıl	6-10 Yıl	11-15 Yıl	16-20 Yıl	21 Yıl ve Üzeri	Diyarbakır	Elazığ	Hatâşai	Kahramanmaraş	Malatya	Sakarya
Yazılı sınav	16	17	13	6	5	6	3	8	3	5	6	4	7
Bildiğini ifade edememe	2	3	2	2	1	-	-	1	-	1	1	1	1
Okuma güçlüğü	2	1	2	-	-	1	-	1	-	-	2	-	-
Yazı yazmayı sevmeme	1	1	-	1	-	1	-	-	-	-	2	-	-
Anlatım bozukluğu	1	1	2	-	-	-	-	1	-	-	1	-	-
Yorum sorularını puanlama zorluğu	-	1	1	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-
Objektif değerlendirememe	1	-	1	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-
Öğrencilerde aşırı heyecan	-	1	-	-	1	-	-	-	-	-	-	1	-
Süreci dikkate almama	1	-	1	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-
Fazla yazma hastalığı	1	-	1	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-
Başarıyı tam ölçmeme	-	1	-	1	-	-	-	1	-	-	-	-	-
Tamamlama-boşluk soruları	13	13	12	2	5	5	2	3	3	4	5	4	7
Aklına geleni yazma	3	-	2	1	-	-	-	-	-	3	-	-	-
Bilgi düzeyinde olması	-	1	1	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-
Ezberle yönelme	-	1	1	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-
Çoktan seçmeli sorular	12	13	10	8	2	3	2	5	4	3	3	4	6
Şans faktörü	3	4	3	3	-	1	-	1	2	1	2	-	1
Madde kökünü karıştırma	-	1	1	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-
Hazırlama zorluğu	1	-	1	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-
Cevabı hatırlatma	-	1	-	1	-	-	-	1	-	-	-	-	-
Performansa dayalı işlemler	11	14	13	4	3	4	1	5	6	3	2	5	4
İnternette hazır alma	4	1	3	2	-	-	-	2	1	1	1	-	-
Zaman yetersizliği	2	3	3	-	-	1	1	-	3	1	-	-	1
Aile yardımı	1	3	-	1	1	2	-	-	-	-	-	4	-

Turkish Studies

Özgün ürün oluşturmama	1	-	1	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-
Öğrenciyi zorlama	-	1	1	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-
Kalabalık sınıflar	-	1	-	-	-	-	1	-	1	-	-	-	-
Kopya ödevler	-	1	-	-	1	-	-	-	1	-	-	-	-
Önem vermeme	-	1	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	1
Projeler	11	11	11	5	1	3	2	4	5	4	4	3	2
İnternette hazırlama	3	2	2	2	-	1	-	1	1	-	3	-	-
Aile yardımı	1	3	-	2	1	1	-	-	-	-	-	3	1
Özgün ürün oluşturmama	2	-	2	-	-	-	-	1	-	1	-	-	-
Zaman yetersizliği	1	1	1	-	-	-	1	-	1	1	-	-	-
Önem vermeme	1	1	-	-	-	2	-	-	-	-	1	-	1
Öğrenci seviyesini aşma	-	1	1	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-
Rehberlikte zorlanma	1	-	1	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-
Kalabalık sınıf	-	1	-	-	-	-	1	-	1	-	-	-	-
Ev ödevleri	10	12	8	4	2	5	3	3	4	6	3	3	3
İsteksizlik	1	3	1	1	-	2	-	-	1	-	2	-	1
İmkân yetersizliği	1	1	1	-	-	1	-	1	-	-	-	1	-
Aile yardımı	2	-	1	1	-	-	-	1	-	-	1	-	-
Değerlendirmenin zaman alması	-	1	1	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-
Doğru-yanlış türü sorular	10	11	9	2	4	5	1	2	3	5	3	2	6
Şans faktörü	4	6	7	2	-	1	-	2	2	2	3	-	1
Eşleştirme soruları	7	13	9	2	4	5	-	1	1	6	2	5	5
Şans faktörü	-	4	2	2	-	-	-	2	1	-	1	-	-
Grup sunumları	9	7	8	2	3	2	1	3	3	2	4	1	3
Görev dağılımında adaletsizlik	-	3	1	1	-	1	-	1	1	-	1	-	-
Kalabalık sınıflar	1	-	1	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-
Ezbere önem verme	-	1	-	-	1	-	-	-	1	-	-	-	-
Zaman yetersizliği	1	-	1	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-
İşbirliği eksikliği	-	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1

Tablo 2 Devamı...

Ürün seçki dosyası (portfolyo)	5	11	10	2	2	1	1	2	6	2	3	1	2
Öğrenciyi aşırı yük yükleme	-	1	-	-	1	-	-	-	1	-	-	-	-
Dosyayı muhafaza edememe	-	1	-	-	-	1	-	-	-	-	1	-	-
Değerlendirme güçlüğü	-	1	1	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-
Gereği gibi yapılmama	1	-	-	-	1	-	-	-	1	-	-	-	-
Gereksiz şeyler isteme	1	-	1	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-
Başkasına yaptırma	-	1	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	1

Turkish Studies

International Periodical For the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic
Volume 7/2 Spring 2012

Materyal eksikliği	-	1	1	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-
Gereksiz görme	1	-	1	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-
Zaman alması	-	1	-	-	-	-	1	-	1	-	-	-	-
Aile ilgisizliği	-	1	1	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-
Kısa yanıtı açık uçlu sorular	9	5	7	2	3	2	-	2	2	5	2	1	2
Bireysel sunumlar	6	8	7	2	2	3	-	2	1	3	1	5	2
Kalabalık sınıflar	1	-	1	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-
Ezbere yöneltme	-	1	-	-	1	-	-	-	1	-	-	-	-
Psikolojik baskı	-	1	-	1	-	-	-	1	-	-	-	-	-
Sözlü sınav	6	7	7	2	2	2	-	5	-	3	1	1	3
Aşırı heyecan yaratma	4	1	2	2	-	1	-	2	-	1	1	-	1
İletişim zorluğu	1	1	2	-	-	-	-	2	-	-	-	-	-
Psikolojik baskı yapma	-	1	-	1	-	-	-	1	-	-	-	-	-
Uzun yanıtı açık uçlu sorular	4	8	6	2	1	2	1	3	1	2	3	2	1
Konu dışına çıkma	-	3	1			2		-	-	-	2	1	-
Bilerek yanlış cevap verme	-	1	-	1	-	-	-	1	-	-	-	-	-
Objektif puanlama güçlüğü	-	1	1	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-
Cevabı karıştırma	1	-	-	1	-	-	-	-	-	1	-	-	-
Kavram haritaları	2	6	2	1	2	3	-	1	2	2	2	2	1
Bilgi eksikliği	-	2	-	-	1	1	-	-	1	-	-	1	-
Yardımsız yapamama	1	-	1	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-
Gözlem	3	5	4	2	1	-	1	1	1	2	1	2	1
Zaman alması	-	1	1	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-
Öz değerlendirme	4	2	4	1	1	-	-	1	-	2	1	1	1
Sistemik hata	1	1	1	1	-	-	-	1	-	-	1	-	-
Raporlar/makaleler	2	2	-	2	1	1	-	1	-	2	-	1	-
Akran değerlendirme	1	3	-	1	2	1	-	-	-	1	1	1	1
Yapılandırılmış grid	1	1	1	-	1	-	-	-	1	1	-	-	-

2. Tamamlama-boşluk doldurma soruları: Yazılı sınavdan sonra en fazla tamamlama-boşluk doldurma sorularından oluşan sınav türünün kullanıldığı görülmektedir. Bu sınav türünü en çok 1-5 yıl arası kıdeme sahip olan öğretmenler kullanmaktadır. Öğretmenler bu sınav türünü kullanırken en fazla karşılaştıkları güçlüğü öğrencilerin aklına geleni yazmalarını belirtmiştir. Bu bağlamda katılımcılardan biri “*Bu tarz sorularda doldurulacak kelimeler verilmişse sorun pek yaşanmamakta ancak doldurulacak kelimeler verilmemişse öğrenci o konu ile ilgili aklına ne gelirse yazmayı tercih eder. (3 1,2,19)*” görüşünü belirtmiştir. Öğretmenlerin bu sınav türü açısından karşılaştıkları sorunlar arasında bu sınavın bilgi düzeyindeki davranışları ölçmesi ve öğrencileri ezbere yöneltmesi problemleriyle karşılaştıkları görülmüştür.

Turkish Studies

International Periodical For the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic
Volume 7/2 Spring 2012

3. Çoktan seçmeli sorular: Öğretmenlerin en fazla kullandıkları ölçme ve değerlendirme yöntemleri arasında çoktan seçmeli sınavlar en çok kullanılan üçüncü sınav türü olarak ortaya çıkmıştır. Öğretmenler bu sınav türünde karşılaştıkları sorunlar arasında önemli bir yeri şansla doğru cevabı bulmaları olduğu tespit edilmiştir. “*Cevabı bilmese dahi öğrenci şans yardımıyla cevabı doğru verebilir. (6,2,2,53)*” görüşü bu tema içerisinde yer alan diğer görüşleri nitelik bakımından örnekleme gücüne sahiptir. Seçeneklerin cevabı hatırlatması, öğrencilerin özellikle olumsuz olan madde köklerini karıştırması ve hazırlama zorluğu öğretmenlerin bu sınav türünü kullanırken karşılaştıkları sorunlar arasında yer almaktadır.

4. Performansa dayalı işlemler/beceriler: Tamamlayıcı ölçme-değerlendirme yöntemlerinden biri olan performansa dayalı ölçme ve değerlendirme yönteminin öğretmenler tarafından oldukça iyi bir düzeyde kullanıldığı sonucu ortaya çıkmıştır. Bu yöntemin daha çok düşük kıdeme sahip öğretmenler tarafından kullanıldığı dikkat çekmektedir. Öğretmenlerin bu yöntemi kullanırken en fazla karşılaştıkları güçlüğün performans ödevlerini öğrencilerin internette hazır almalarını göstermiştir. Bu tema için öğretmenlerden biri “*Performansa dayalı işlemler beceriler teknolojinin geliştiği bu çağda öğrenciler performans konularını internette bulmakta çoğu zaman okumadan çıktısını alarak öğretmene vermektedir. Bu da öğrencinin konuyu anlamasına uzak kalmaya neden olmaktadır. (1,2,2,3)*” görüşünü belirtmiştir. Zaman yetersizliği nedeniyle öğretmenlerin öğrencilere bu konuda yeterince rehberlik yapamadıklarını belirtmiştir. Konuyla ilgili olarak katılımcılardan biri “*Performansa dayalı ölçme-değerlendirme yöntemi her öğrenciye fazla zaman ayrılmasını gerektirdiğinden sorunlar çıkıyor. Çünkü müfredatımız yoğun ve sınıflar kalabalık. (2,2,1,15)*” önermesini sunmuştur. Ailelerin performans ödevlerini yapmada öğrencilere yardım etmesi, bu yöntemin amacına ulaşmasında bir sorun oluşturduğunu dile getiren öğretmenler bu konuda “*Proje ve performans konularında ailelerin bu görevlere ısrarla yardım etmeleri değerlendirme yaparken bizi zorlayan bir etmendir. (5,2,3,42)*” görüşüne benzer önermelerde bulunmuştur. Çalışmaya katılan öğretmenlerin bu sınav türü için yaşadıkları güçlükler arasında öğrencilerin özgün bir ürün ortaya çıkaramamaları, birbirinden bakarak kopya ödevler hazırladıkları, bu yöntemle özellikle SBS vb. sınavların da etkisiyle fazla önem vermedikleri, bu yöntemin ürün ortaya koyma noktasında öğrenciyi zorladığı ve kalabalık sınıflarda bu yöntemin kullanışlı olmadığı ortaya çıkmıştır.

5. Projeler: Öğretmenlerin tamamlayıcı ölçme ve değerlendirme yöntemleri arasında ikinci sırada proje yöntemini kullandıkları sonucu ortaya çıkmıştır. Performansa dayalı işlemler de olduğu gibi proje yönteminin kullanımında öğretmenler en çok öğrencilerin proje ödevlerini internette hazır alma yoluna seçtikleri ve bu konuda sorun yaşadıkları tespit edilmiştir. “*Proje görevlerine yönelik çalışmalarda internette olduğu gibi kes, kopyala, yapıştır sistemindeki ödevler geliyor. Bu da hem öğretmene hem de öğrenciye sorun teşkil ediyor. (4,1,1,36)*” görüşü bu tema içerisindeki diğer görüşleri nitelik bakımından açıklama özelliğine sahiptir. Ailelerin proje ödevlerini yapma konusunda öğrencilere yaptığı yardımın aşırıya kaçması bu yöntemin diğer bir sorunudur. Bu bağlamda katılımcılardan biri “*Verilen proje görevlerinin çoğunu öğrenci değil de aile veya başka kişiler yaptığı için öğrenme tam olarak gerçekleşmiyor. (6,2,2,53)*” görüşünü ileri sürmüştür. Bu yöntemin öğretmenlere çıkardığı güçlükler arasında öğrencilerin orijinal bir ürün ortaya çıkaramamaları, sürenin bu yöntemi tam olarak uygulayamaya yeterli olmadığı, öğrencilerin proje ödevlerine önem vermemeleri ve verilen proje ödevlerinin öğrencilerin seviyesini aştığı, kalabalık sınıflarda bu yöntemi kullanamadıkları ve bu nedenle öğrencilere gerektiği gibi rehberlik yapamadıklarını belirtmiştir.

6. Ev ödevleri: Çalışmaya katılan öğretmenlerin geleneksel yöntemler arasında yer alan ev ödevi yöntemini ağırlıklı olarak kullanmaya devam ettikleri görülmektedir. Bu yöntemin kullanımında öğretmenler en fazla öğrencilerin isteksizliğinden yakındıkları tespit edilmiştir. “*Ev ödevlerinde istekli olmayan öğrencilerin verimli olmadığını ve yeterli düzeyde ödev yapmadığını*

görüyorum. (2,2,1,15)” önermesi bu temayı örneklemektedir. Öğretmenler, evde çalışma ortamı uygun olmayan (imkan yetersizliği) öğrencilerin ev ödevini yapamadığını, ailelerin ödevleri yapmada öğrencilere fazla yardımcı olduğunu ve ev ödevlerini değerlendirmenin fazla zaman aldığını vurgulamıştır.

7. Doğru-yanlış türü sorular: Fen ve Teknoloji öğretmenlerinin öğrencilerin akademik başarısını ölçme ve değerlendirme yöntemleri arasında doğru-yanlış türü sorulara da yer verdikleri tespit edilmiştir. Ancak bu yöntemi kullanırken şansa doğru cevabı bulmanın, bu yöntem açısından öğretmenlerin karşılaştıkları tek sorun olduğu ortaya çıkmıştır. *“Doğru yanlış türü sorularda öğrenciler soruların yüzde ellisine doğru, yüzde ellisine yanlış işareti koymakta ve bunun sonucunda konuya hiç çalışmadığı veya hakim olmadığı halde geçer not almaktadır. (1,2,2,3)”* ve *“Doğru-yanlış türü sorularda karşılaştığım sorun şanstın kaynaklanan başarı yani soruyu doğru yapma olasılığı yüksek olduğu için yapılan değerlendirmede bilen öğrenci ile bilmeyen öğrenciyi ayıramıyoruz. (4 2,1,35)”* görüşleri bu tema için belirtilen sorunları örneklemektedir.

8. Eşleştirme soruları: Çalışmaya katılan öğretmenlerin önemli çoğunluğu, öğrencilerin başarısını değerlendirirken eşleştirme sorularına da yer verdiklerini vurgulamıştır. Bu yöntemin kullanımında öğretmenler tarafından belirtilen sorun, şansa doğru cevabı bulma sorunudur. *“Öğrenci rast gele işaretleyebilir ve şansla puan alabilir. (2,2,1,13)”* görüşü bu soruna işaret etmektedir.

9. Grup sunumları: Geleneksel değerlendirme yöntemleri arasında yer alan grup sunumlarını dikkate alarak öğrenci başarısını değerlendirme yöntemini kullanan öğretmenlerin de önemli bir sayıda olduğu belirlenmiştir. Bu yöntemin sorunları arasında grup içerisinde yer alan kişilerden bazılarının görevleri yerine getirmedikleri ve görev dağılımında adaletsizliklerin yaşandığını belirtmiştir. Katılımcılardan biri konuyla ilgili olarak *“Grup sunularını istediğimde oluşturduğum gruplar dengeli olmasına rağmen konuyu sadece bir kişi hazırlıyor diğerlerinin katkısı olmuyor. (4,2,4,32)”* önermesini sunmuştur. Grup sunumlarında karşılaşılan diğer sorunlar ise kalabalık sınıflarda bu yöntemi istedikleri gibi uygulayamama, öğrencilerin sunumlarını ezber yapması, grup sunumu için zamanın yeterli olmaması ve öğrencilerin tam anlamıyla işbirliği yapamadıkları yer almaktadır.

10.Ürün dosyaları (portfolyo/ürün seçki dosyası): Ürün seçki dosyasını dikkate alarak öğrencilerin başarısını değerlendiren öğretmen sayısı on altıdır. Bu yöntemi kullanan öğretmenlerin bir sorunda birleşmediği ve her sorunun farklı bir öğretmen tarafından dile getirildiği ortaya çıkmıştır. Katılımcılar, bu yöntemin uygulanmasının öğrencilere aşırı yük yüklediğini vurgulamıştır. Konuyla ilgili olarak *“Ürün dosyalarında öğrencilere fazlaca yükün yüklenmesi. (2,2,3,18)”* görüşü yer almıştır. Öğrencilerin hazırladıkları ürün dosyasını muhafaza edememesi bu yöntemin diğer bir sorunudur. Öğretmenler ürün dosyasını değerlendirme güçlük yaşadıklarını ortaya koymuş ve bu temada *“... Öğrencilerin bir yıl boyunca hazırladıkları ürünler vasat da olsa belli bir emek verildiği için değerlendirmede zorluk yaşıyorum. Ayrıca değerlendirme ölçek hazırlama ve objektif olmak zor görünüyor. (1,2,1,4)”* önermesi yer almaktadır. Dosya hazırlanma ilkelerini dikkate almama, başkasına hazırlatma, öğrencilerin materyal bulmada sıkıntı yaşaması ve bu dosyayı gereksiz görmesi, hazırlanmasının oldukça fazla zaman alması nedeniyle öğrencilerin sıkılması ve bu konuda ailelerin üzerine düşen görevi yapmaması bu yöntemin uygulanmasında karşılaşılan güçlükler arasındadır.

11.Kısa yanıtı açık uçlu sorular: Çalışmaya katılan on dört öğretmenin, Fen ve Teknoloji dersinde öğrencilerin akademik başarısını değerlendirirken kısa yanıtı açık uçlu soruları

kullandıkları sonucu ortaya çıkmıştır. Bu yöntemi daha çok kadın ve Hakkâri ili katılımcıları kullanmaktadır.

12.Bireysel sunumlar: Bireysel sunumları dikkate alarak öğrenci başarısını değerlendiren öğrenmen sayısı on dördür. Öğretmenler bu yöntemi kalabalık sınıflarda uygulamanın zor olduğunu ve öğrencileri ezbere yönelttiğini belirtmiştir. Ayrıca bu yöntemin öğrenci üzerinde psikolojik baskı oluşturduğunu vurguladıkları ve konuyla ilgili olarak “*Bireysel sunumlarda öğrenci kendisini yetersiz hissettiği zaman strese girmekte sunum ona kâbus gibi gelmekte ve bu onda psikolojik sorunlara sebebiyet vermektedir. (1,2,2,3)*” görüşü ortaya çıkmıştır.

13.Sözlü sınav: Çalışmaya katılan öğretmenlerin on üçü, geleneksel ölçme ve değerlendirme yöntemleri arasında yer alan sözlü sınav türünü kullanmaya devam ettikleri görülmektedir. Karşılaşılan güçlükler arasındaysa öğrencide aşırı heyecan yaratma sorunuyla karşılaşmaktadır. Konuyla ilgili olarak “*Sözlü sınavlarda öğrencinin heyecanı başarıyı olumsuz etkiliyor büyük ölçüde. Özellikle toplum önünde konuşurken heyecanlanan kişilerde hatalı ölçüm yapılabilir. Kendini ifade etmede zorluk çeken öğrenciler için bu yöntem pek kullanılamıyor. (1,1,4,8)*” görüşü bu tema içerisindeki diğer görüşleri nitelik açısından tamamlamaktadır. Ayrıca öğrencilerin kendini ifade etmede ve iletişim kurmada zorluk yaşadıkları tespit edilmiştir. Bu yöntemin öğrenci üzerinde psikolojik baskı kurduğu da öğretmenler tarafından belirtilmiş ve “*...Sözlü sınavda ise öğrenci kendisini sorguya çekilmiş gibi hissetmekte verilen-sorulan soruları cevaplarırken bütün gözünün içine bakıyor. Öğrenci bu soruları cevaplamaktan ziyade kendisiyle psikolojik savaş vermekte ve heyecan üstüne heyecan yaşamakta bu durum ise başarısını azalmaktadır. (1,2,2,3)*” görüşü ortaya çıkmıştır.

14.Uzun yanıtı açık uçlu sorular: Çalışma gurubunda yer alan Fen ve Teknoloji öğretmenlerinin on ikisi uzun yanıtı açık uçlu soruları kullanmaktadır. Bu yöntemin uygulanmasında öğretmenler en çok öğrencilerin cevap verirken konu dışına çıkmalarını sorun olarak göstermiştir. Bu bağlamda “*Uzun yanıtı açık uçlu soruları cevaplarırken bazen konunun dışına çıkıyorlar, detayda boğuluyorlar derken özü kaçırıyorlar. Konu ile alakalı olmayan noktalara değinilmesi hatalara neden olabiliyor (4,2,4,32)*” görüşü bu sorun için örnek gösterilebilir. Bu yöntemin kullanılmasında karşılaşılan diğer sorunlar arasında öğrencilerin sorulara bilerek yanlış cevap vermesi, cevapları birbirine karıştırması ve puan verilirken öğretmenlerin objektifliği sağlayamaması yer almaktadır.

15.Kavram haritaları: Kavram haritasını kullanan öğretmen sayısı sekizdir. Bu yöntemi en fazla erkek öğretmenlerin kullandığı görülmektedir. Kavram haritalarının kullanımında öğretmenlerin karşılaştıkları güçlükler arasında öğrencilerin bu yöntem hakkında bilgi sahibi olmamaları ve yardım almaksızın bu yöntemi kendi başlarına uygulayamamaları bulunmaktadır.

16.Gözlem: Bu yöntem sekiz öğretmen tarafından kullanılmakta olup, erkek öğretmenlerin gözleme daha fazla önem verdikleri görülmektedir. Gözlem yönteminin kullanılmasının zaman aldığı ve bu konuda öğretmenlerin sorun yaşadıkları belirlenmiştir.

17.Öz değerlendirme: Fen ve Teknoloji dersinde öğrencilerin akademik başarısını değerlendirirken öz değerlendirme yöntemini kullanan öğretmen sayısı altıdır. Bu yöntem daha çok kadın öğretmenler tarafından kullanılmaktadır. Öz değerlendirme yöntemi kullanılırken öğretmenlerin karşılaştığı tek sorun öğrencilerin kendileri lehine yanlı davranması yani sistematik hata yapmasıdır. Bu konuda ortaya çıkan görüşleri “*...Öğrenciler kendi hatalarını görmezlikten gelebiliyor. Objektif olamayabiliyorlar... (1,2,1,4)*” önermesi kapsayıcı niteliktedir.

18.Raporlar/makaleler: Bu yöntemin dört katılımcı tarafından kullanıldığı tespit edilmiş ve yöntemin kullanım güçlüğüne ilişkin öğretmenler tarafından herhangi bir sorun belirtilmemiştir.

19.Akran değerlendirme: Dört öğretmen tarafından kullanıldığı ortaya çıkan bu yöntemin uygulanma sürecinde ortaya çıkan ve katılımcılar tarafından dile getirilen bir sorun bulunmamıştır.

20.Yapılandırılmış grid: Çalışmaya katılan öğretmenlerin kullandıklarını belirttiği ölçme ve değerlendirme yöntemleri arasında bu yöntemin sadece bir öğretmen tarafından kullanıldığı tespit edilmiş olup, katılımcı tarafından bu yöntemin kullanımına ilişkin herhangi bir sorun belirtilmemiştir.

4. TARTIŞMA, SONUÇ VE ÖNERİLER

Çalışmadan elde edilen bulgulara göre, ilköğretim okulu ikinci kademedeki görev yapan Fen ve Teknoloji öğretmenlerinin, öğrencilerin akademik başarısını ölçme ve değerlendirmede en fazla geleneksel ölçme ve değerlendirme yöntemlerini kullandıkları sonucu ortaya çıkmıştır. Konuyla ilgili yapılan birçok araştırmanın (Acat ve Demir, 2007; Alaz ve Yazar, 2009; Ercan ve Altun, 2005; Gömleksiz ve Bulut, 2007; Duban ve Küçükylmaz, 2008; Güven ve Eskitürk, 2007; Okur, 2008; Poyraz, 2005; Yaşar, Gültekin, Türkkkan, Yıldız ve Girmen, 2005) öğretmenlerin en çok geleneksel ölçme ve değerlendirme tekniklerini kullanmayı tercih ettiklerini ortaya koyması, bu araştırmanın sonuçlarını destekler niteliktedir. Araştırma sonucunda, ölçme ve değerlendirme yöntemi olarak öğretmenler tarafından geleneksel yöntemler arasında en fazla yazılı sınav, çoktan seçmeli sorular ile tamamlama-boşluk doldurma sorularını kullandıkları tespit edilmiştir. Öğretmenlerin en fazla kullandıkları geleneksel yöntemlere ilişkin ortaya çıkan sonuçlar, diğer araştırma sonuçlarıyla paralellik taşımaktadır. Çakan (2004) tarafından yapılan bir araştırma sonucunda ilköğretim kademesindeki öğretmenlerin en fazla çoktan seçmeli, yazılı yoklama ve kısa cevaplı sınav türlerini kullandıkları belirlenmiştir. Benzer bir sonuç ortaya koyan Candur (2007), öğretmenlerin ölçme aracı olarak çoktan seçmeli testleri sıklıkla kullandıklarını belirlemiştir. Bunların yanı sıra ev ödevleri, doğru-yanlış türü sorular ve eşleştirme sorularının da ağırlıklı olarak kullanılan yöntemler arasında yer aldığı, grup ve bireysel sunumlar, kısa ve uzun yanıtı açık uçlu sorular, sözlü sınav ve gözlemin de öğretmenler tarafından kullanılan geleneksel yöntemler olduğu belirlenmiştir.

Öğretmenler, geleneksel ölçme ve değerlendirme yöntemlerini kullanırken karşılaştıkları sorunlar arasında yazılı sınav türünde öğrencilerin bildiğini ifade edememesi ve yazıların öğretmen tarafından okunamaması, tamamlama sorunlarında öğrencinin aklına geleni yazması, çoktan seçmeli, doğru yanlış ve eşleştirme sorularında ise öğrencilerin şansla doğru cevabı bulması sorunuyla karşılaştıklarını dile getirmişlerdir. Grup sunumlarında öğrenciler arasında görev dağılımında adaletsizlik yaşanması, kalabalık sınıflarda uygulanmasının zor olması, zaman yetersizliği ve öğrenciler arasında işbirliğinin olması gerektiği gibi işlememesi öğretmenler tarafından en fazla karşılaşılan sorunlar arasında yer almıştır. Bu sonuca paralel olarak bazı araştırma sonuçları (Çelikkaya, Karakuş ve Demirbaş, 2010; Gök ve Erdoğan, 2009; Orbeyi ve Güven, 2008) öğretmenlerin grup çalışmasını az kullandıkları ortaya koymuştur. Öte yandan sözlü sınavlarda öğrencilerin aşırı heyecan yapmaları, uzun yanıtı açık uçlu sorularda ise öğrencilerin sorulan soruya istenilen cevabın dışında cevap vermeleri yani konu dışına çıkmaları sorunuyla öğretmenlerin karşılaştıkları tespit edilmiştir. Yıldırım ve Semerci (2006) tarafından yapılan çalışmada, yazılı yoklamalarda puanlamanın objektif yöntemlerle zor yapıldığı, öğrencilerin çoktan seçmeli ve doğru yanlış türü testlerde doğru cevabı şansla bulma oranının yüksek olduğu sonuçlarına ulaşılması, her iki çalışmadan elde edilen sonuçların birbiriyle tutarlılığını göstermektedir.

Araştırmanın bulgularına dayalı olarak, ilköğretim ikinci kademe fen ve teknoloji dersi öğretmenlerinin tamamlayıcı ölçme ve değerlendirme yöntemlerini geleneksel yöntemlere göre daha az kullandıkları sonucu ortaya çıkmıştır. Konuyla ilgili yapılan çeşitli araştırmalar (Aydın, 2005; Begtaş Doğan, 2005; Bekci, 2007; Çakan, 2004; Çoruhlu, Nas ve Çepni, 2009; Demirelli, Canbazoglu, Kavak ve Bekçi, 2009; Erdal, 2007; Güneş, 2007; Gürbüz ve Birgin, 2008; Kaya ve

Ersoy, 2007; Mentiş-Taş, 2007; Nazlıççek ve Akarsu, 2008; Özdaş, Tanışlı, Köse ve Kılıç, 2007; Özdemir, 2010; Özsevgeç, Çepni ve Demircioğlu, 2004; Yapıcı ve Demirdelen, 2007; Yaşar, Gültekin, Türkkın, Yayla, 2011; Yıldız ve Girmen, 2005) bu sonucu destekler nitelikte olup, ülkemizde görev yapan birçok öğretmenin tamamlayıcı ölçme ve değerlendirme yöntemleri hakkında yeterli bilgi birikimine, deneyimine ve yeterliğine sahip olmadıklarını, bu yöntemleri kullanırken çeşitli sorunlarla karşılaştıklarını ve bu konuda eğitime ihtiyaçları olduklarını ortaya koymaktadır. Bu sonuçlara paralel olarak öğretmen adayları üzerinde yapılan birçok çalışma da (Arslan ve Özpinar, 2008; Birgin, 2007; Sağlam-Arslan, Avcı ve İyibil, 2008; Yapalak, Coşkun ve Sidekli, 2008) adayların tamamlayıcı ölçme ve değerlendirmede yöntemleri hakkında yeterli olmadıklarını ortaya koymaktadır.

Çalışma sonucunda, öğretmenlerin tamamlayıcı ölçme ve değerlendirme yöntemleri arasında en fazla performansa dayalı işlemler, projeler ve ürün seçki dosyasını (portfolyo) kullandıkları sonucu ortaya çıkmıştır. Konuyla ilgili öğretmenler üzerinde yapılan birçok araştırma (Acar ve Anıl, 2009; Çalık, 2007; Duban ve Küçükylmaz, 2008; Güven ve Eskinürk, 2007; Özdaş, Tanışlı, Köse ve Kılıç, 2007; Yıldırım ve Öztürk, 2009) sonucunda, öğretmenler tarafından en fazla tercih edilen ve kullanılan tamamlayıcı ölçme ve değerlendirme yöntemlerinin ürün dosyası, performans ödevi ve proje çalışması olduğunun tespit edilmesi, araştırma sonuçlarının birbiriyle örtüştüğünü sergilemektedir. Bunun yanı sıra araştırma sonucunda öğretmenlerin az da olsa tamamlayıcı ölçme ve değerlendirme yöntemleri arasında yer alan kavram haritaları, gözlem, öz ve akran değerlendirme, raporlar ve yapılandırılmış gridi kullandıkları sonucu ortaya çıkmıştır. Şahin, Ersoy ve Kıran'ın (2008) yaptığı çalışmada sınıf öğretmenlerinin kendilerini en az yeterli gördükleri yöntemler arasında proje ve akran değerlendirmeyi göstermeleri; Okur'un (2008) çalışması sonucunda öğretmenler tarafından en az bilinen ölçme ve değerlendirme yöntemlerinin yapılandırılmış grid ve tanıyıcı dallanmış ağaç olarak bulunması araştırma sonuçlarının birbirleriyle olan tutarlığını sergilemektedir.

Öğretmenlerin tamamlayıcı ölçme ve değerlendirme yöntemleri arasında yer alan performansa dayalı işlemler ve projelerde, en fazla öğrencilerin ödevleri internetten hazır aldıkları, bu yöntemi kullanırken ailelerinden yardım istedikleri ve onlara yaptırdıkları, ayrıca özgün bir ürün ortaya koyamadıkları sorunuyla karşılaştıkları ortaya çıkmıştır. Bu sonuca paralel olarak, Yıldırım ve Semerci (2006) tarafından yapılan çalışmanın sonuçları arasında, öğrencilerin ödev ve projeleri başkasına yaptırdığı da yer almaktadır. Öte yandan tamamlayıcı ölçme ve değerlendirme yöntemlerinin kullanımını engelleyen ve bu konuda ortak olan sorunların, sınıfların kalabalık olması ve zaman yetersizliği olduğu tespit edilmiştir. Araştırmanın bu sonuçları, konuyla ilgili olarak öğretmenler üzerinde yapılan birçok araştırma (Acar ve Anıl, 2009; Acat ve Demir, 2007; Arda, 2009; Ercan ve Altun, 2005; Kanatlı, 2008; Kaya ve Ersoy, 2007; Özdaş, Tanışlı, Köse ve Kılıç, 2007; Yapıcı ve Leblebicier, 2007; Yıldırım ve Öztürk, 2009) sonucuyla tutarlık göstermekte, araştırmalardan öğretmenlerin en çok değindikleri sorunların ilk sıralarında sınıf mevcudunun fazlalığı ve zaman yetersizliğinin ortaya çıkması, bu araştırmanın sonucunu destekler niteliktedir. Öte yandan araştırma bulgularına paralel olarak, Acat ve Uzunkol (2010) ise bu sorunlara ilaveten, maddi külfet, veliler ile zor iletişime geçilmesi ve materyal sıkıntısını tamamlayıcı ölçme ve değerlendirme yöntemlerini kullanmada karşılaşılan sorunlar arasında yer aldığını tespit etmiştir.

Araştırma sonuçlarına dayalı olarak aşağıdaki öneriler geliştirilmiştir:

- ✓ Öğretmenler tarafından ölçme ve değerlendirmede kullanılan yöntemlerin amacı, özellikleri, işlevi, hazırlanma biçimi vb. hakkında öğrenciler bilgilendirilmelidir.

Turkish Studies

International Periodical For the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic
Volume 7/2 Spring 2012

- ✓ Öğretmenlerin tamamlayıcı ölçme ve değerlendirme yöntemlerini eğitim sürecinde daha fazla kullanmaları teşvik edilmeli ve bunun özellikle yeni ilköğretim programları açısından gerekliliği vurgulanmalıdır.
- ✓ Ürün/sonuç ve sürecin değerlendirme açısından birlikte ele alınması gerektiği konusunda öğretmenlerde farkındalık oluşturularak, onların ölçme ve değerlendirme açısından ürüne ağırlık veren geleneksel ve sürece ağırlık veren tamamlayıcı yöntemlerin her ikisini de kullanmaları sağlanmalıdır.
- ✓ Aile yardımının amacından uzaklaşmaması için, özellikle performansa dayalı işlemler, projeler ile ev ödevlerinin öğrencilerin yapması gerektiği ve bunun önemi öğretmenler tarafından velilere anlatılmalı, bu konuda onların gerekli hallerde rehber konumda olmaları benimsetilmelidir.
- ✓ Ölçme ve değerlendirmenin cezalandırmak amacıyla yapılmadığı, bunun öğrencilerin akademik anlamda kendi durumlarını görmelerini sağlayıcı, pekiştirici ve motive edici bir durum olduğu öğrencilere kazandırılmalıdır.
- ✓ Özellikle tamamlayıcı ölçme ve değerlendirme yöntemlerinin işlevine uygun olarak yapılması için sınıf mevcudu azaltılmalı ve öğretmenler bu yöntemleri etkin kullanmaları için zaman planlaması yapmalıdır.
- ✓ Araştırma kapsamında yer almayan drama, anlam çözümlene tablosu, kavram ağı, zihin haritası, rubrik vb. ölçme ve değerlendirme yöntemlerinin öğretmenler tarafından bilinme ve kullanılma durumu ile bu konuda öğretmenlerin yaşadıkları güçlükleri ortaya çıkaran araştırmalara öncelik verilmelidir.
- ✓ Özellikle tamamlayıcı ölçme ve değerlendirme yöntemleri konusunda başta kıdemi yüksek öğretmenler olmak üzere bu konuda kendini yetersiz gören öğretmenlerin hizmet içi eğitim almaları sağlanmalıdır.

KAYNAKÇA

- ACAR, M. ve ANIL, D. (2009). Sınıf Öğretmenlerinin Performans Değerlendirme Sürecindeki Değerlendirme Yöntemlerin Kullanabilme Yeterlikleri, Karşılaştıkları Sorunlar ve Çözüm Önerileri, *Tubav Bilim Dergisi*, 2(3), 354-363.
- ACAT, B. ve DEMİR, E. (2007). Sınıf Öğretmenlerinin İlköğretim Programlarındaki Değerlendirme Süreçlerine İlişkin Görüşleri, *16. Ulusal Eğitim Bilimleri Kongresi*, 5-7 Eylül 2007.
- ACAT, M. B. ve UZUNKOL, E. D. (2010). Sınıf Öğretmenlerinin İlköğretim Programlarındaki Değerlendirme Sürecine İlişkin Görüşleri, *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, 9(31), 1-27.
- ALAZ, A. ve YARAR, S. (2009). Ölçme Değerlendirme Sürecinde Sınıf Öğretmenlerinin Tercihleri ve Sebepleri, *I. Uluslararası Eğitim Araştırmaları Kong.* 1-3 Mayıs 2009.
- ANDERSON, R. S. (1998). Why Talk About Different Ways to Grade? The Shift from Traditional Assessment to Alternative Assessment. *New Directions for Teaching and Learning*, (74), 5-16.
- ARDA, D. (2009). *İlköğretim Sınıf Öğretmenlerinin 2005 Öğretim Programı Ekseninde Ölçme ve Değerlendirme Alanındaki Yeterlilik ve Görüşlerinin İncelenmesi*, Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.

- ARSLAN, S. ve ÖZPINAR, İ. (2008). Öğretmen Nitelikleri: İlköğretim Programlarının Beklentileri ve Eğitim Fakültelerinin Kazandırdıkları, *Necatibey Eğitim Fakültesi Elektronik Fen ve Matematik Dergisi*, 2(1), 38–63.
- AYDIN, F. (2005). Öğretmenlerin Alternatif Ölçme Değerlendirme Konusundaki Düşünceleri ve Uyguladıkları, *XIV. Ulusal Eğitim Bilimleri Kongresi Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi*, Denizli, 28-30 Eylül 2005.
- BAHAR, M., NARTGÜN, Z., DURMUŞ, S. ve BIÇAK, B. (2006), *Geleneksel Alternatif Ölçme ve Değerlendirme*, Ankara, PegemA Yayıncılık.
- BAYKUL, Y. (1999). *Eğitim ve Psikolojide Ölçme: Klasik Test Teorisi ve Uygulaması*, Ankara, ÖSYM Yayınları.
- BEGTAŞ DOĞAN, A. (2005). *Fen Öğretiminde Değerlendirme Etkinlikleri Üzerine Öğretmen Görüşleri*, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Yüzüncü Yıl Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Van.
- BEKÇİ, B. (2007). *İlköğretim Birinci Kademe 4. ve 5. Sınıfta Değerlendirme Araçlarının Çoklu Kullanımı ve Öğretmenlerin Bu Araçların Kullanımına İlişkin Yeterlik Düzeyleri*, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Hacettepe Üniversitesi, Ankara.
- BİRGİN, O. (2007). Sınıf Öğretmeni Adaylarının Ölçme-Değerlendirme Konusundaki Okuryazarlık Düzeylerinin İncelenmesi, *XVI. Ulusal Eğitim Bilimleri Kongresi*, Gaziosmanpaşa Üniversitesi, Tokat, 5-7 Eylül 2007.
- BÜYÜKÖZTÜRK, Ş. (2007). *Sosyal Bilimler İçin Veri Analizi El Kitabı*, Ankara, Pegem A Yayıncılık.
- CANDUR, F. (2007). *Öğretmenlerin Fen ve Teknoloji Öğretimi, Kullanılan Ölçme ve Değerlendirme Yöntemleri ve Bu Yöntemlerin Öğretim Sürecindeki Önemi Hakkındaki Düşüncelerinin Belirlenmesi*, GÜ Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi.
- CHEN, Y. ve MARTİN, M. A. (2000). *Using Performance Assessment and Portfolio Assessment Together in Elementary Classroom. Reading Improvement*, 37(1).32-38.
- CUBERTSON, L. D. ve LAONGO, M. R.(1999). But What's With Letter Grades?. *Childhood Education*, 75(3), 130-135.
- CURTIS, M .J., HUNLEY, S.A. ve CHESNO G. J .E. (2002). Relationships Among the Professional Practices and Demographic Characteristics of School Psychologists, *School Psychology Review*. 31(1), 30-42.
- ÇAKAN, M. (2004). Öğretmenlerin Ölçme-Değerlendirme Uygulamaları ve Yeterlik Düzeyleri, İlk ve Ortaöğretim. *AÜ Eğitim Fakültesi Dergisi*, 37(2), 99-114.
- ÇALIK, S. (2007). Sınıf Öğretmenlerinin Yenilenen İlköğretim Programlarının Ölçme ve Değerlendirme Süreci Hakkındaki Düşünceleri Üzerine Bir Araştırma, 16. *Ulusal Eğitim Bilimleri Kongresi*, 5-7 Eylül 2007.
- ÇELİKKAYA, T., KARAKUŞ, U. ve DEMİRBAŞ, Ç. Ö. (2010). Sosyal Bilgiler Öğretmenlerinin Ölçme-Değerlendirme Araçlarını Kullanma Düzeyleri ve Karşılaştıkları Sorunlar, *Ahi Evran Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 11(1), 57–76.

- ÇORUHLU, T. Ş., NAS, S. E. ve ÇEPNİ, S. (2009). Fen ve Teknoloji Öğretmenlerinin Alternatif Ölçme-Değerlendirme Tekniklerini Kullanmada Karşılaştıkları Problemler: Trabzon Örneği, *Yüzüncü Yıl Üniversitesi, Eğitim Fakültesi Dergisi*, V1(I), 122-141.
- DEMİRELLİ, H., CANBAZOĞLU, S., KAVAK, N. ve BEKÇİ, N. (2009). Science Teachers' Competencies about Alternative Assessment Methods, *European Science Education Research Association Conference Istanbul*,
- DOCHY, F. (2001). A New Assessment Era: Different Needs, New Challenges. *Learning and Instruction*, 10(1), 11-20.
- DUBAN, N. ve KÜÇÜKYILMAZ, E. A. (2008). Sınıf Öğretmeni Adaylarının Alternatif Ölçme-Değerlendirme Yöntem ve Tekniklerinin Uygulama Okullarında Kullanımına İlişkin Görüşleri, *İlköğretim Online*, 7(3), 769-784, 2008.
- ERCAN, F. ve AKBABA-ALTUN, S. (2005). İlköğretim Fen ve Teknoloji Dersi 4. ve 5. Sınıflar Öğretim Programına İlişkin Öğretmen Görüşleri, *Eğitimde Yansımalar: VIII Yeni İlköğretim Programlarını Değerlendirme Sempozyumu*, 14-16 Kasım 2005.
- ERDAL, H. (2007). *2005 İlköğretim Matematik Programı Ölçme Değerlendirme Kısımının İncelenmesi (Afyonkarahisar İli Örneği)*, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Afyon Kocatepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- EREN YAVUZ, K. (2005). *Aktif Öğrenme Yöntemleri*, Ankara, Ceceli Yayınları.
- GELBAL, S. ve KELECİOĞLU, H. (2007). Öğretmenlerin Ölçme ve Değerlendirme Yöntemleri Hakkındaki Yeterlik Algıları ve Karşılaştıkları Sorunlar, *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 33(2007), 135-145.
- GÖK, B. ve ERDOĞAN, T. (2009). Sınıf Öğretmeni Adaylarının Yeni Türkçe Öğretim Programındaki Ölçme Ve Değerlendirme Yöntemlerini Kullanma Düzeyleri, *Ç.Ü. Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 18(1), 233-246.
- GÖMLEKSİZ, M. ve BULUT, İ. (2007). Yeni Fen ve Teknoloji Dersi Öğretim Programının Uygulamadaki Etkililiğinin Değerlendirilmesi, *HÜ Eğitim Fak. Dergisi*, (32), 76-88.
- GÜNEŞ, A. (2007). *Sınıf Öğretmenlerinin Kendi Algılarına Göre Ölçme ve Değerlendirme Yeterlikleri*, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- GÜRBÜZ, R. ve BİRGİN, O. (2008). Sınıf Öğretmeni Adaylarının Ölçme ve Değerlendirme Konusundaki Bilgi Düzeylerinin İncelenmesi, *S.Ü. Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, (20), 163-179.
- GÜVEN, B. ve ESKİTÜRK, M. (2007). Sınıf Öğretmenlerinin Ölçme ve Değerlendirmede Kullandıkları Yöntem ve Teknikler, *16. Ulusal Eğitim Bilimleri Kongresi*, 5-7 Eylül 2007.
- İŞMAN, A. ve ESKİCUMALİ, A. (2003). *Eğitimde Planlama ve Değerlendirme*, 4. Baskı, Ankara, Değişim Yayınları.
- KANATLI, F. (2008). *Alternatif Ölçme ve Değerlendirme Teknikleri Konusunda Sınıf Öğretmenlerinin Görüşlerinin Değerlendirilmesi*, Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi.

- KARAHAN, U. (2007). *Alternatif Ölçme ve Değerlendirme Metodlarından Grid, Tanılayıcı Dallanmış Ağaç ve Kavram Haritaları'nın Biyoloji Öğretiminde Uygulanması*, Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Yayınlanmamış Doktora Tezi.
- KAYA, E. ve ERSOY, A. F. (2007). Sosyal Bilgiler Programının Uygulanmasında Yaşanan Sorunlar ve Çözüm Önerileri, *VI. Ulusal Sınıf Öğretmenliği Eğitimi Sempozyumu*, 27-29 Nisan 2007.
- MANNING, M. ve MANNING, G. (1995). Portfolios in Reading and Writing. *Teaching Pre K-8*, 25(5), 94-95.
- MENTİŞ-TAŞ, A. (2007). Öğretmen Adaylarının Yeni İlköğretim Programına ve İlköğretim Okullarında Uygulanmasına İlişkin Görüşleri, *16. Ulusal Eğitim Bilimleri Kongresi*, 5-7 Eylül 2007.
- NARTGÜN, Z. (2008). "Reflections of the Understanding of Assessment Adopted in the 4th and 5th Grade Science and Technology Curriculum in Textbooks", *Essays in Education*, <http://www.usca.edu/essays/specialedition/Zekeriya%20Nartgun.pdf> (Erişim Tar: 06.04.2010).
- NAZLIÇİÇEK, N. ve AKARSU, F. (2008). Fizik, Kimya ve Matematik Öğretmenlerinin Değerlendirme Araçlarıyla İlgili Yaklaşımları ve Uygulamaları, *Eğitim ve Bilim*, 33(149) 18-29.
- OKUR, M. (2008). *4. ve 5. Sınıf Öğretmenlerinin Fen ve Teknoloji Dersinde Kullanılan Alternatif Ölçme ve Değerlendirme Tekniklerine İlişkin Görüşlerin Belirlenmesi*, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Karaelmas Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Zonguldak.
- ORBAYI, S. ve GÜVEN, B. (2008). Yeni İlköğretim Matematik Dersi Öğretim Programı'nın Değerlendirme Ögesine İlişkin Öğretmen Görüşleri, *Eğitimde Kuram ve Uygulama*, 4(1), 133-147.
- ORHAN, A. T. (2007). *Fen Eğitiminde Alternatif Ölçme ve Değerlendirme Yöntemlerinin İlköğretim Öğretmen Adayı, Öğretmen ve Öğrenci Boyutu Dikkate Alınarak İncelenmesi*, GÜ. Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Yayınlanmamış Doktora Tezi.
- ÖZDAŞ, A., TANIŞLI, D., KÖSE, N. Y. ve KILIÇ, Ç. (2007). İlköğretim Sınıf Öğretmenlerinin Matematik Dersinde Kullandıkları Değerlendirme Araç ve Yöntemlerine İlişkin Görüşleri, *VI. Ulusal Sınıf Öğretmenliği Eğitimi Sempozyumu*, 27-29 Nisan 2007.
- ÖZDEMİR, S. M. (2010). İlköğretim Öğretmenlerinin Alternatif Ölçme ve Değerlendirme Araçlarına İlişkin Yeterlilikleri ve Hizmet İçi Eğitim İhtiyaçları, *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, 8(4), 787-816.
- ÖZSEVGİ, T., ÇEPNİ, S. ve DEMİRCİOĞLU, G. (2004). Fen Bilgisi Öğretmenlerin Ölçme-Değerlendirme Okur-Yazarlık Düzeyleri. *VI. Ulusal Fen Bilimleri ve Matematik Eğitimi Kongresi Bildiri Kitabı*, Marmara Üniversitesi, İstanbul.
- PIERCE, L. V. ve O'MALLEY, J. M. (1992). *Performance and Portfolio Assessment for Language Minority Students*. National Clearinghouse for Bilingual Education. Washington: DC.
- POYRAZ, S. (2005). *İlköğretim 7. Sınıf Fen Bilgisi Dersi Öğretiminde Kullanılan Aktif Öğretim Modellerine Uygun Ölçme-Değerlendirme Tekniklerinin Belirlenmesi*, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Celal Bayar Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Manisa.

- SAĞLAM ARSLAN, A., AVCI, N. ve İYİBİL, Ü. (2008). Fizik Öğretmen Adaylarının Alternatif Ölçme-Değerlendirme Yöntemlerini Algılama Düzeyleri, *DÜ Ziya Gökalp Eğitim Fakültesi Dergisi*, (11),115–128.
- SEMERCİ, Ç. (2007), Eğitimde Ölçme ve Değerlendirme, (Ed: Karip, Emin), *Ölçme ve Değerlendirme*, Ankara, Pegem A Yayıncılık.
- SHEPARD, L. (2000). The Role of Assessment in a Learning Culture. *Educational Researcher*, 20(7), 2-16.
- SHEPARD, L. A. (2000). The Role of Assessment in a Learning Culture. *Educational Researcher*, 2(7), 4-14.
- STİGGİNS, R. (2007). Assessment Through the Student's Eyes, *Educational Leadership*, 64(8) 22-26.
- ŞAHİN, Ç., ERSOY, E. ve KIRAN, I. (2008). İlköğretim I. Kademe Matematik Öğretiminde Alternatif Ölçme-Değerlendirme Araç ve Yöntemlerinin Kullanılma Düzeylerinin Değerlendirilmesi, *VII. Ulusal Sınıf Öğretmenliği Eğitimi Sempozyumu*, 21-23 Mayıs 2009.
- TAN, Ş. ve ERDOĞAN, A. (2004). *Öğretimi Planlama ve Değerlendirme*, Ankara, Pegem A Yayıncılık.
- TEKİN, H. (2004). *Eğitimde Ölçme ve Değerlendirme*, 17. Baskı, Ankara, Yargı Yayınevi.
- TURGUT, M. F. (1986). *Eğitimde Ölçme ve Değerlendirme Metotları*, 4. Baskı, Ankara, Saydam Matbaası.
- YAPALAK, S., COŞKUN, İ. ve SİDEKLİ, S. (2008). Fen Bilgisi Öğretmeni Adaylarının Ölçme ve Değerlendirme Bilgilerinin Sınanması, *International Conference on Educational Sciences ICES'08*. 3, 2033-2039.
- YAPICI, M. ve DEMİRDELEN, C. (2007). İlköğretim 4. Sınıf Programına İlişkin Öğretmen Görüşleri, *İlköğretim Online*, 6(2), 204–212.
- YAPICI, M. ve LEBLEBİCİER, N. H. (2007). Öğretmenlerin Yeni İlköğretim Programına İlişkin Görüşleri, *İlköğretim Online*, 6(3), 480-490.
- YAŞAR, Ş., GÜLTEKİN, M., TÜRKAN, B., YILDIZ, N. ve GİRMEN, P. (2005). Yeni İlköğretim Programlarının Uygulanmasına İlişkin Sınıf Öğretmenlerinin Hazırbulunuşluk Düzeylerinin ve Eğitim Gereksinimlerinin Belirlenmesi (Eskişehir İli Örneği). *Eğitimde Yansımalar: VIII. Yeni İlköğretim Programlarını Değerlendirme Sempozyumu*, 14-16 Kasım 2005.
- YAYLA, R. G. (2011). Fen ve Teknoloji Öğretmenlerinin Tecrübeleriyle Alternatif Ölçme ve Değerlendirme Yaklaşımlarına Yönelik Öz Yeterlilikleri Arasındaki İlişki, *2nd International Conference on New Trends in Education and Their Implications*, Antalya, 27-29 April 2011.
- YILDIRIM, A. ve SEMERCİ, Ç. (2006). İlköğretimde (1., 7., 8. Sınıflar) Öğretmen ve Öğrencilerin Ölçme ve Değerlendirmeye İlişkin Görüşleri (Diyarbakır ve Elazığ İli Örneği), *Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 16(2) 83-95.
- YILDIRIM, A. ve ŞİMŞEK, H. (2006). *Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri*. Ankara, Seçkin Yayıncılık.
- YILDIRIM, C. (1999). *Eğitimde Ölçme ve Değerlendirme*, Ankara, ÖSYM Yayınları.

Turkish Studies

International Periodical For the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic
Volume 7/2 Spring 2012

YILDIRIM, F. ve ÖZTÜRK, B. K. (2009). Türkçe Dersi Öğretim Programının Ölçme Değerlendirme Ögesi Hakkında Öğretmen Görüşleri, *Çukurova Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 3(37), 92-108.

EK 1: VERİ TOPLAMA ARACI**Kıymetli öğretmenim;**

Bu veri toplama aracı, ilköğretim 6.,7. ve 8. sınıf Fen ve Teknoloji Dersi'nde öğrencilerin akademik başarısını ölçme ve değerlendirmede kullandığınız yöntemleri ve bu yöntemleri kullanırken karşılaştığınız güçlükleri belirlemek amacıyla hazırlanmıştır. Aşağıda akademik başarıyı ölçme ve değerlendirmede yaygın olarak kullanılan ölçme ve değerlendirme yöntemleri verilmiştir. Sizden bu yöntemlerden hangilerini kullandığınız ve bu yöntemleri kullanırken karşılaştığınız güçlükleri sırayla yazmanız istenmektedir. İlgi ve katkınız için teşekkür ederim.

Akademik Başarıyı Ölçme ve Değerlendirme Yöntemleri

1	Yazılı sınav	13	Grup sunumları
2	Sözlü sınav	14	Projeler
3	Tamamlama-boşluk doldurma soruları	15	Raporlar/makaleler
4	Eşleştirme soruları	16	Gözlem
5	Doğru-yanlış türü sorular	17	Kendi kendini (öz) değerlendirme
6	Çoktan seçmeli sorular	18	Akran değerlendirme
7	Kısa yanıtı açık uçlu sorular	19	Ürün dosyaları (portfolyo)
8	Uzun yanıtı açık uçlu sorular	20	Yapılandırılmış grid
9	Performansa dayalı işlemler	21	Tanılayıcı dallanmış ağaç
10	Kavram haritaları	22	Diğer
11	Ev ödevleri		(Yukarıda yer almayan ancak kullandığınız yöntemler varsa yazınız.
12	Bireysel sunumlar		

Bölüm 1: Kişisel Bilgiler

Cinsiyetiniz	:	☐ Kadın	☐ Erkek
Görev yaptığınız il	:	☐ Elazığ	☐ Diyarbakır ☐ Hakkâri ☐ Kahramanmaraş ☐ Malatya ☐ Şanlıurfa
Dersine girdiğiniz sınıflar	:	☐ 6. sınıf	☐ 7. sınıf ☐ 8. sınıf
Mesleki kıdeminiz	:	☐ 1-5 yıl	☐ 6-10 yıl ☐ 11-15 yıl ☐ 16-20 yıl ☐ 21 ve üzeri

Turkish Studies

